

תפילת החלומות בברכת כהנים וקשר הענין לבין המצרים

לעלוי נשמת אחי הר' אריאל ז"ל בן שאלתיאל זאב שיחי'
הר' מיכאל יהודה רב-נוי לכבוד יום הולדתו בכ"ה תמוז
הנני כותב חידוש תורה בדרך אפשר.

מטה מטה...והיה האיש...מטהו יפרח...וינח משה
את המטה...ויהי ממחרת...והנה פרח מטה אהרון...
ויגמל שקדים...ויאמר ה'...השב את מטה אהרן לפני
העדות למשמרת לאות"⁽⁵⁾

מהו ענינו הפנימי של שקדים?

בהפטר פרשת מטות (הפרשה שקוראים בין
המצרים) קוראים בתחילת ספר ירמיהו ושם
כתוב: "ויהי דבר ה' אלי לאמר מה אתה ראה
ירמיהו ואמר מקל שקד אני ראה. ויאמר ה' אלי
היטבת לראות כי שקד אני על דברי לעשותו."⁽⁶⁾

ומבאר הרבי בשיחה דבין המצרים⁽⁷⁾ וזהו תוכנו:
רז"ל אמרו שימי בין המצרים נרמזו בנבואת ירמיהו.
וראה רש"י שם שמסביר שהשקד מתבשל בכא' יום,
כמניין הימים שבין י"ז בתמוז לתשעה באב.

ומבאר הרבי את הענין ע"פ דברי המשנה שיש ב'
מיני שקדים. שקדים שהם מתוקים בקטנותם ומרים
בגדלותם, ושקדים שהם מרים בקטנותם ומתוקים
בגדלותם.

ומביא הרבי מהרגצ'ובי שעיקר שם 'שקדים' הוא
על המרים בקטנותם ומתוקים בגדלותם (והמין
השני נקרא 'לוזים').

מדוע נאמרת תפילת החלומות בברכת כהנים דוקא?
מהי השייכות לכהנים והמתקת חלומות?⁽¹⁾

וי"ל בד"א:

חלום הוא ענין 'אמצעי'. חלום אינו טוב
ואינו רע בעצם. חלום יכול להיות טוב
או רע. וענין זה נלמד מנוסח התפילה
ד'הטבת חלום': זה שחלם אומר 'חלמא טבא
חזאי' והעונין אומרים 'חלמא טבא חזית'.⁽²⁾
מאי האי?! אם ראה חלום רע, מדוע הוא
אומר, והב"ד פוסקים...שהוא ראה טוב?
מזה מובן, שהחלום יכול להתהפך ולהיות טוב. וענין
זה נלמד גם מפשטות שם התפילה עצמה 'הטבת
חלום'. הטבת דוקא. שגורמים שהחלום יהיה טוב.

ואכן מפורש בגמ': "כל החלומות הולכים אחר
הפה".⁽³⁾

והקשר דחלומות לכהנים, וברכת כהנים, יובן מענין
הכהנים עצמם, שמצינו סמל לכהנים במקל שקדים.
ובלשון רבינו הזקן בלקוטי תורה פרשת קרח ד"ה:
והנה פרח מטה אהרון כו' ויגמל שקדים, "מקל
שקד...וזהו רמז לכהונה".⁽⁴⁾

וענין זה ברור בפרשת קורח: "וידבר ה'...וקח מאתם

וע"ז אומר הרבי בשיחה שענין זה מלמד על ענינו הפנימי של בין המצרים. ענינו הפנימי הוא, הפיכת מרירו למתקא, חושך לאור, ורע לטוב, ע"י ביאת משיח צדקנו מהרה יגלה אכ"ר. עד כאן תוכן השיחה. ואולי י"ל שהסמל דמקל שקד מלמד אותנו עניין חדש במעלת הכהנים.

[בנוסף למה שמבואר בלקוטי תורה הנ"ל שממקל שקד לומדים עניין המהירות במעלת הכהנים. ובלשונו: "הנה שקדים הם ממהרים להגמר יותר מכל הפירות ותבואות...וע"כ נקרא שקד שהוא ענין מהירות...והנה ההמשכות הנמשכים על ידו (אהרן הכהן) הם נמשכים מרום המעלות עד למטה במהירות גדולה." שאולי י"ל שהסמל דמקל שקד מלמד אותנו עוד עניין ומעלה בכהנים, והוא:]

שלכהנים יש את הכוח להפוך רע לטוב ומרירו למתקא. כמו שקדים (נוסף לזה שמלמדינו את עניין המהירות בכהונה)

שבתחילתם הם מרים ובסוף הם מתוקים⁽⁸⁾. לכן, כיון שיש לכהנים כח מיוחד זה, כשהם מברכים אותנו בברכת כהנים הרי זה הזמן הכי ראוי להתפלל על דבר שמלכתחילה יכול להפוך מרע לטוב. וענין זה מתבטא בחלום.

ולכן בברכת כהנים מתפללים על המתקת החלומות.⁽⁹⁾ ויהי רצון שבזכות 'מעשינו ועבודתנו כל זמן משך הגלות'⁽¹⁰⁾ ובפרט ע"י זרע אהרון הקדושים, שיהפכו ימים אלו בפרט וכל הגלות בכלל מיגון וצרה לששון ושמחה ונוכל כולנו לאמר 'היינו כחולמים'⁽¹¹⁾ ותתחדש עבודת בית המקדש ע"י הכהנים בבנין בית המקדש השלישי ע"י משיח צדקנו ונזכה לתחיית המתים שתחילתו ע"י אליהו הנביא: - 'כהן צדק אשר לקח'⁽¹²⁾

- ולחיי העולם הבא-ורק נשמח!
במהרה בימינו אמן!

תודה רבה להרב יוסף יצחק שמוקלער שיח' על העידוד והמקורות והרב דוד לוין שיח' על העזרה במקורות. והר' שמעון דובינסקי הכהן על הגהותיו.

ברכות הנ"ל מהאריז"ל (שער הפסוקים פ' וישב) ד"ה והאלקים עשה שיראו מלפניו, וע"ש שמביא שהגימטריה של חלום (עם הכולל) הוא פ"ו כמו שם אלוקים. ובזוה"ק (ח"א דקמ"ט ע"ב) דחלמא איהו ע"י גבריאל (מלאך הגבורה). וענין בלקוטי לוי יצחק בכ"ז (ח"ב ד' קלד-ה).

והנה בלקוטי לוי"ש שם מבואר שענין פתרון החלום (כמו יוסף שנק' פותר) הוא להוציא החסדים. וי"ל שלכן הכהן הוא מטיב החלום: כי כהן איש חסד פותר החלום ומגלה שורש החלום שהם החסדים המכוסים בו.

ויש להוסיף שזהו הלשון בהתפילה רבוש"ע שאומרים בשעת ברכת כהנים "אני שלך וחלומותי שלך" שהו"ע הבאת הדברים לשרשם איך שהכל נכלל "בך".

ויש להוסיף: שזהו הקשר בין שתי הדברים הנרמזים במקל שקד: המהירות דהכהן להביא הברכה למטה והפיכת מר למתוק, כי איך הופך הכהן מר למתוק? ע"י (המהירות ד) גילוי שורשו ופנימיותו בעין מונע ומעכב מהדינים קשים שמעכבים ההשפעה. ענין בלקו"ת שם.

10. תניא פרק ל"ז בתחילתו

11. תהילים קכו' פסוק א'

21. נוסח הרחמן האחרון לסעודת ברית מילה בסידור.

הענין בסדר השתלשלות. ולברכת כהנים יש את ב' המעלות.

9. מהר' שמעון דובינסקי הכהן: ויש לומר בפרטיות יותר (ובסגנון אחר קצת) ע"פ מ"ש הרבי (לקו"ש ח"א פ' מקץ ע' 08) מהאריז"ל: שהחלומות (של יוסף ופרעה ושר המשקים) הם השרש לכל הגלויות, ובכלל גלות נמשל לחלום: שכמו שבחלום דברים הפכים מתחברים, ולמשל פיל בפי המחט, כך בהנמשל בזמן הגלות שאפשר להיות בהתפעלות בתפילה ומיד אח"כ להתאוות לדברים גשמיים.

ומביא מלקו"ת (של רבינו הזקן) פרשת וישב (כ' ג'), ש(אע"פ שחלום הגלות נראה כמו ענין היפוך הטוב) אעפ"כ "לא יפול לב האדם עליו" לומר שתפילתו הרי הם דמיונות בלבד, כי באמת החלומות הם ממקום גבוה מאד, שמאיר דוקא בזמן הגלות. ולמשל שבחלום אפשר לדלג ולקפוץ מעל לבנין גבוה, כמו כן עתה בזמן הגלות יש את הכוח להגיע לדרגות געלות שלא לפי ערך. ע"ש.

הנה מצינו שאע"פ שהחלום דגלות בחיצוניותו הוא דבר של חסרון, אבל שורשו גבוה ויש כח מיוחד בו.

אבל יש לומר עוד, שבכל חלום יש ענין זה. וכמו שמצינו בספרי קבלה שהחלום (בכלל) הוא ענין של העלם וגבורה, ובפנימיותו הוא "מוחין דגדלות" וחסדים. (ענין הבן יהודע על גמ'

1. וראה גמ' ברכות דף נה: האי מאן דחזא חלמא ולא ידע מאי חזא ליקום קמי כהני בעינדא דפרסי ידיהו ולימא הכי רבש"ע... ונפסק בטוש"ע או"ח סימן קל.

2. ראה ג"כ גמ' הנ"ל.

3. ראה גמ' הנ"ל, וראה ג"כ מהרש"א על גמ' הנ"ל ד"ה מאן דחזא חלמא ולא ידע כו'.

4. לקוטי תורה פרשת קרח דף נג עמוד ג, ד"ה: והנה פרח מטה אהרון כו' ויגמל שקדים.

5. במדבר, פרק יז: טז-כד'.

6. ירמיהו א, יא-יב.

7. לקוטי שיחות חלק לג - עמודים 891-491

8. וראה מאמר הרבי והנה פרח מטה אהרון מלוקט ד' דף רצה' דמביא ממקום אחר (ראה שם הערה 03 ושי"ב) "שבברכת כהנים יש גם המעלה דתפילה, שע"י התפלה נמשך רצון חדש שלמעלה מהשתלשלות. וראה גם סוף מאמר הנ"ל דף רצו' "ועפ"ז יש לבאר מ"ש בלקו"ת בסיום המאמר שיש שקידה למוטב ולטוב... שבהשקדים טובים דמטה אהרון יש גם מעלת האתהפכא דמוטב לטוב. וראה ג"כ לקוטי שיחות חלק יו"ד פרשת לך לך סוף עמוד 83 ואילך, ששם נתבאר שבברכת כהנים יש גם המעלה דתפילה והמעלה דברכה. תפילה ממשיכה רצון חדש וברכה היא רק עם ישנו